

*mgr Ryszard Hall*¹

Katedra Metod Ilościowych i Informatyki Gospodarczej
Uniwersytet Rzeszowski

Ewolucja systemu certyfikacji ECDL – wpływ zmian w procedurze oceny egzaminów na jakość systemu certyfikacji

WSTĘP

ECDL (ang. *European Computer Driving Licence*) to jednolity dla Unii Europejskiej oraz wielu krajów poza jej granicami, certyfikat poświadczający posiadanie praktycznych umiejętności komputerowych. Powstał on w 1992 roku w Finlandii i od tego momentu stale jest rozwijany, obecnie obejmuje 150 krajów na wszystkich kontynentach, certyfikując coraz to nowe kompetencje. Tak więc uzyskać można certyfikaty w zakresie obsługi różnorodnego oprogramowania, dedykowane dla różnych profilów zawodowych: urzędnik, informatyk, pracownik biurowy, pracownik finansów i księgowości, inżynier i architekt, nauczyciel, webmaster, uczeń różnych szczebli edukacji oraz początkujący [<https://www.ecdl.pl/category>]. Ewolucji ulegała również sama procedura organizowania, przeprowadzania i oceny egzaminów. Artykuł podejmuje próbę oceny zmian w procedurze oceny egzaminu przez egzaminatora. Inne aspekty takie jak zmiany w procesie organizacji systemu ECDL czy wygaszanie jednych i tworzenie nowych certyfikatów, które można zdobywać, opisuje w takim zakresie, w jakim wydaje się to niezbędne w celu zaprezentowania podstaw funkcjonowania i głównych kierunków zmian systemu certyfikacji ECDL w Polsce.

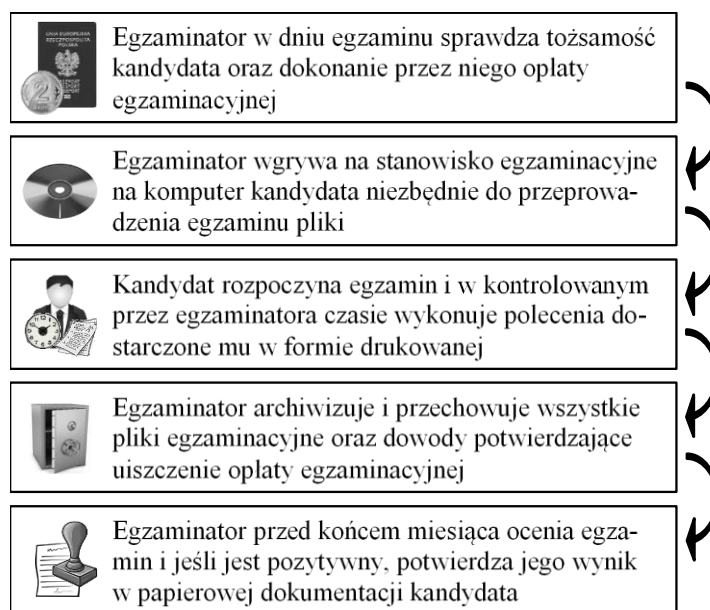
EWOLUCJA PROCESU PRZEPROWADZANIA EGZAMINÓW ECDL

Rola egzaminatora w procesie przeprowadzania egzaminu w pierwotnym modelu była szersza niż w obecnym. To na nim spoczywał obowiązek autoryzacji

---

¹ Adres korespondencyjny: Katedra Metod Ilościowych i Informatyki Gospodarczej, Wydział Ekonomii, Uniwersytet Rzeszowski, ul. Ćwiklińskiej 2/402, 35-601 Rzeszów, e-mail: rhall@ur.edu.pl, tel. 17 872 17 41.

kandydata, sprawdzenia uiszczenia opłaty, przygotowania i sprawdzenia stanowiska egzaminacyjnego (sprzęt i oprogramowanie), wgrania niezbędnych plików egzaminacyjnych, dostarczenia treści pytań egzaminacyjnych, kontroli przebiegu i czasu trwania egzaminu, archiwizacji plików egzaminacyjnych oraz oceny egzaminu, a po jego zdaniu potwierdzenia tego faktu własnoręcznym podpisem i pieczęcią. Proces organizacji egzaminu w historycznym, nieistniejącym już systemie przedstawiono na rys. 1.

Rysunek 1. Procedura planowania, przeprowadzania, archiwizacji i oceny egzaminu w starym modelu ECDL

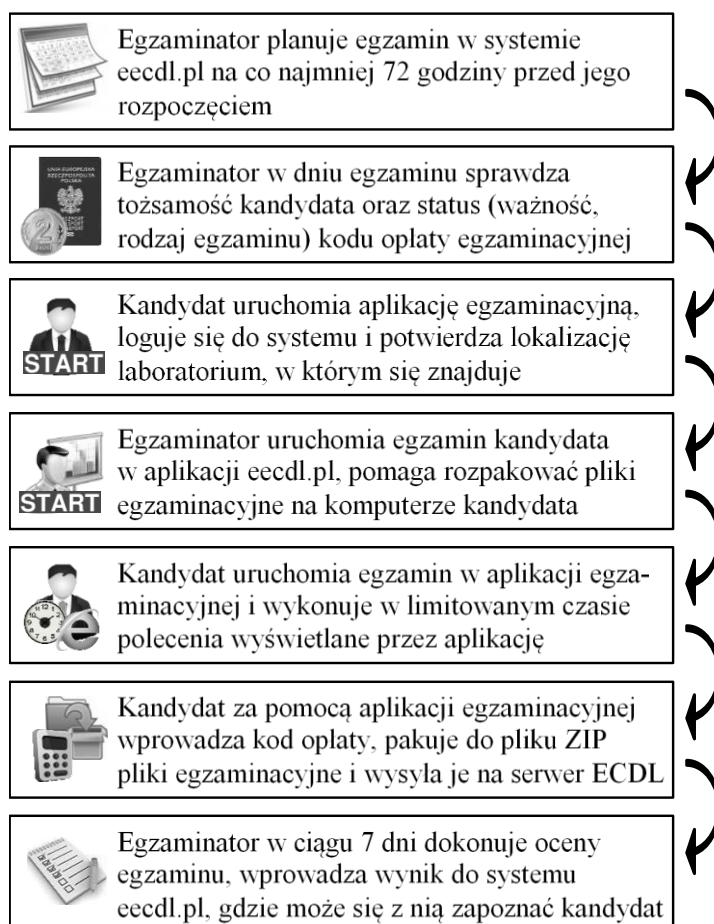
Źródło: opracowanie własne.

Ewolucję przechodził również proces przeprowadzania egzaminów, migrując z „papierowego” sposobu dostarczenia pytań egzaminacyjnych do środowiska sieciowego. Pojawiła się aplikacja egzaminacyjna, która z czasem przejęła kontrolę nad procesem przeprowadzania egzaminu, gdzie w trybie online, przy połączeniu z Internetem, wyświetlane są pytania egzaminacyjne oraz kontrolowany czas jego trwania, a w przypadku testu wyboru, odpowiedzi automatycznie oceniane. Z czasem ograniczano rolę egzaminatora, sprowadzając ją do autoryzacji kandydata, sprawdzenia środowiska egzaminacyjnego w sensie technicznym i programowym, nadzoru nad przebiegiem egzaminu oraz jego oceny. Egzaminator nie dostarczał już plików egzaminacyjnych ani treści pytań/zadań, co, podobnie jak i kontrola czasu trwania egzaminu przejęte zostało przez aplikację egza-

minacyjną. Zmiany w procesie przeprowadzania egzaminów wynikają głównie z dwu ewoluujących zmian:

- 1) wprowadzenie i rozwijanie systemu egzaminacyjnego eecd.pl [https://eecd] pracującego na serwerach PB ECDL oraz z nim współpracującej Aplikacji Egzaminacyjnej ECDL pracującej w środowisku Adobe AIR zainstalowanej na stanowisku egzaminacyjnym,
- 2) przeniesienie/dodanie części uprawnień/obowiązków egzaminatora do nowo powstających i rozwijanych funkcjonalności tego systemu informatycznego.

Etapy planowania, przeprowadzania oraz oceny egzaminów w obecnym modelu ECDL przedstawia rys. 2.

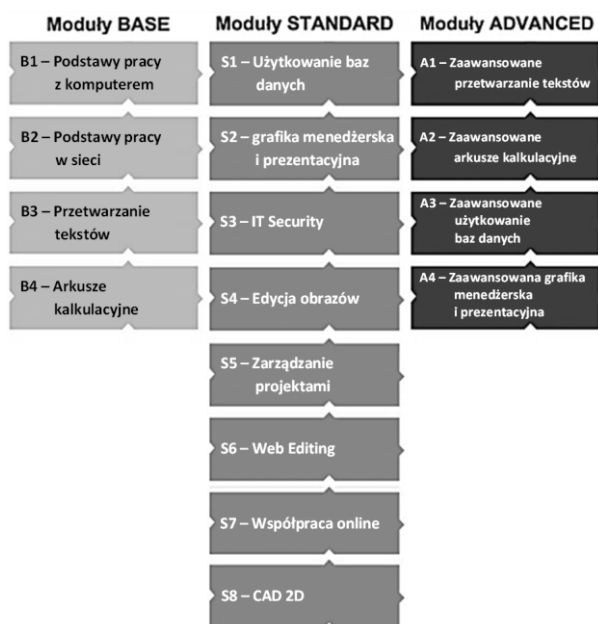
Rysunek 2. Procedura przeprowadzania egzaminu w laboratorium od jego zaplanowania do jego oceny w obecnym modelu ECDL

Źródło: opracowanie własne.

Zmiany te powodują, że procedury egzaminacyjne są bardziej sformalizowane i kontrolowane. Kontakt z koordynatorami umożliwia w przypadkach szczególnych dokonywanie odstępstw od sztywnej zaprogramowanej w systemie informatycznym procedury. Egzaminator musi zatem ściśle trzymać się procedury, a odstępstwa od niej są możliwe tylko w porozumieniu z koordynatorami. Mogą to być np. sytuacje skrócenia terminu planowania egzaminu (standardowo to co najmniej 72 godziny), błędy egzaminatora przy uruchamianiu egzaminu (uruchomienie nieodpowiedniego egzaminu), błędne przypisanie wyniku egzaminu itp.

ZMIANY WPROWADZONE W SYSTEMIE CERTYFIKACJI ECDL PROFILE

Obecny modelu certyfikacji ECDL PROFILE jest zdecydowanie bardziej elastyczny od poprzedniego ECDL CORE/START. Certyfikat ECDL CORE wymagał do jego uzyskania, zdania 7 ogólnie narzuconych egzaminów w ciągu 2 lat od momentu uzyskania pierwszego z nich do momentu uzyskania ostatniego. Z czasem pojawiła się jego uelastyczniona odmiana ECDL START, gdzie kandydat mógł wybrać dowolne cztery z dostępnych siedmiu egzaminów, z możliwością zdania pozostałych w przyszłości i rozszerzenia certyfikatu do pełnego certyfikatu ECDL CORE.

Rysunek 3. Egzaminy wchodzące w skład modelu ECDL PROFILE

Źródło: na podstawie [<https://www.ecdl>].

ECDL PROFILE umożliwia wybór dowolnej liczby z szesnastu egzaminów cząstkowych. Można zatem dopasować zakres certyfikacji umiejętności do własnych preferencji zawodowych. Zalecanych jest kilka predefiniowanych certyfikatów o ściśle określonych komponentach, ale certyfikat może być dowolną kombinacją dostępnych egzaminów. Dodatkowo do certyfikatu ECDL PROFILE można dodawać inne egzaminy funkcjonujące jako odrębne produkty, np.: EPP e-Nauczyciel, EPP e-Urzędnik, czy EPP GIS. Zniesiono również ograniczenie czasu złożenia niezbędnych egzaminów składowych w celu zdobycia certyfikatu, wychodząc z założenia, że człowiek uczy się całe życie i powinien mieć możliwość ciągłego podnoszenia kwalifikacji.

Podstawowy zestaw egzaminów wchodzących w skład certyfikatu ECDL PROFILE przedstawia rys. 3.

PODSTAWOWE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE ORAZ POWIĄZANIA MIĘDZY OSOBAMI UCZESTNICZĄCYMI W PROCESIE CERTYFIKACJI W OBECNYM MODELU ECDL PROFILE

W wyniku ewoluujących zmian w systemie organizacji certyfikacji ECDL powstała hierarchiczna struktura. Stanowisko egzaminacyjne, czyli komputer, na którym przeprowadzane są egzaminy przypisany jest do jednego fizycznego laboratorium. Istnieją trzy rodzaje laboratoriów: komercyjne, edukacyjne i mobilne, a każde może gromadzić maksymalnie 20 komputerów.

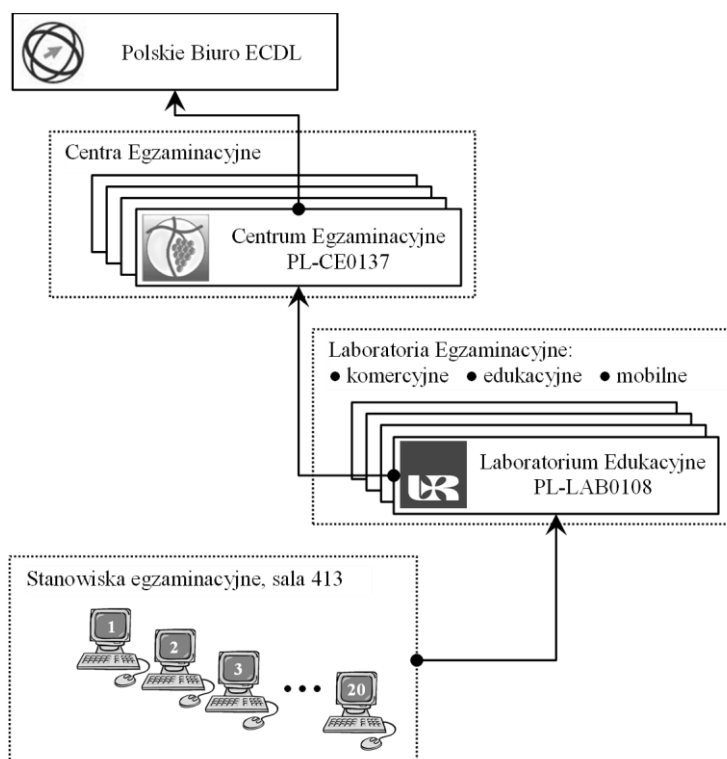
Rysunek 4 pokazuje powiązania strukturalne stanowisk egzaminacyjnych Laboratorium Edukacyjnego zlokalizowanego na Wydziale Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Funkcjonalnie są trzy poziomy hierarchii:

- 1) Polskie Biuro ECDL – powołane zostało przez Polskie Towarzystwo Informatyczne. Jego głównym zadaniem jest koordynacja prac, obsługa informatyczna systemu, nadawanie certyfikatów ECDL oraz sprawowanie nadzoru nad rzetelnością przeprowadzania egzaminów.
- 2) Centrum Egzaminacyjne to podstawowy partner PTI w procesie certyfikacji, który prowadzi promocję idei ECDL, organizuje proces egzaminowania i rozlicza finansowo z Polskim Biurem ECDL egzaminy przypisanych do niego egzaminatorów oraz nadzoruje i odpowiada za jakość procedur egzaminacyjnych i infrastrukturę potrzebną do przeprowadzania egzaminów.
- 3) Laboratorium Egzaminacyjne to miejsce egzaminowania z zakresu ECDL, które musi spełniać wymogi Fundacji ECDL, a w szczególności posiadać legalne oprogramowanie i sprzęt komputerowy oraz dostęp do Internetu.

Widoczny na rys. 5 schemat przedstawia podstawowe zależności, zarówno te pomiędzy jednostkami organizacyjnymi (laboratorium egzaminacyjne, centrum egzaminacyjne, Polskie Biuro ECDL), ale również te osobowe (egzaminator,

koordynator, administrator). Zamieszczono na nim tylko te powiązania, które są niezbędne dla prawidłowego przebiegu procesu przeprowadzania egzaminów z punktu widzenia egzaminatora.

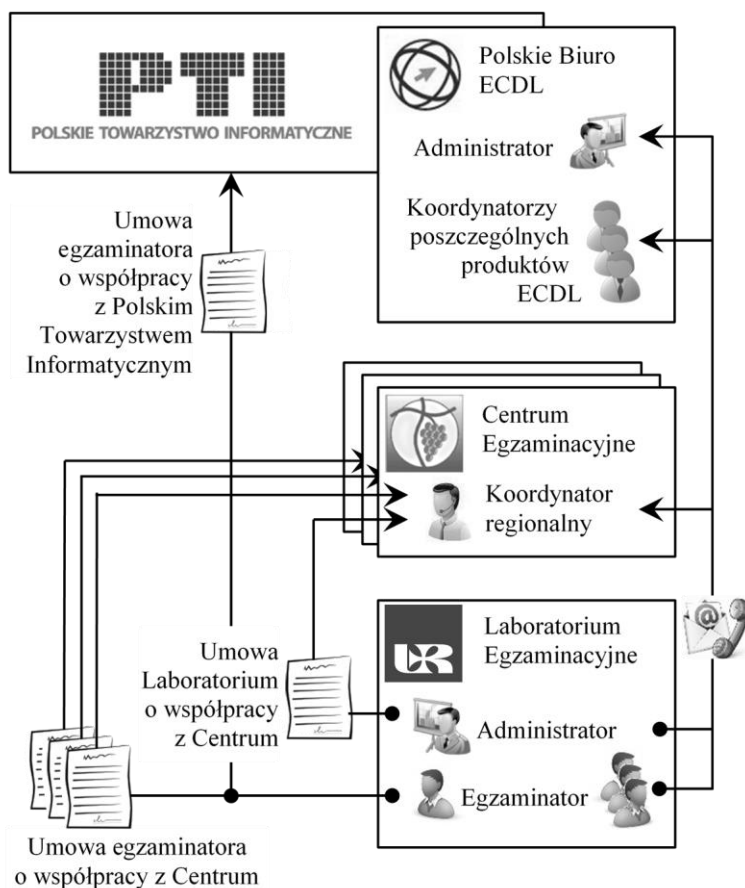

Rysunek 4. Powiązania jednostek organizacyjnych systemu certyfikacji ECDL na przykładzie laboratorium edukacyjnego na Wydziale Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego

Źródło: opracowanie własne.

Po lewej stronie (rys. 5) umieszczono powiązania prawne, a więc umowy które należy podpisać, aby dany egzaminator w konkretnym laboratorium mógł przeprowadzać egzaminy. Po prawej natomiast z kim należy się kontaktować w przypadku wystąpienia nieprzewidzianych problemów.

Każde laboratorium musi mieć administratora, którego zadaniem jest dbałość o gotowość do przeprowadzania egzaminów, reprezentowanie laboratorium, a w szczególności podpisanie umowy z jednym wybranym centrum egzaminacyjnym, do którego laboratorium będzie funkcjonalnie należało, a także coroczne odnawianie akredytacji w komisji do spraw jakości Polskiego Biura ECDL (czego na schemacie nie uwzględniono).

Rysunek 5. Schemat współpracy laboratorium oraz jego egzaminatorów z podstawowymi jednostkami organizacyjnymi oraz osobami uczestniczącymi w procesie certyfikacji ECDL

Źródło: opracowanie własne.

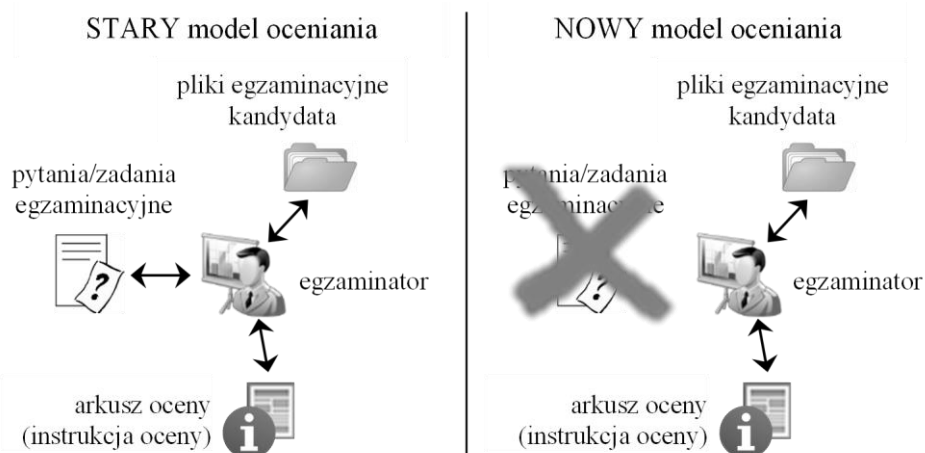
Egzaminator, aby mógł przeprowadzać egzaminy, musi podpisać umowę z centrum, z którym zamierza współpracować. Może podpisać umowy z wieloma centrami i wtedy może przeprowadzać egzaminy we wszystkich laboratoriach przypisanych do wszystkich centrów z którymi współpracuje. Musi on mieć również status aktywnego, czyli corocznie złożyć odpowiedni egzamin, przedłużający uprawnienia na kolejny rok.

Koordynator regionalny jest stroną umowy egzaminatora o współpracy z centrum egzaminacyjnym oraz umowy o współpracy z laboratorium i jest osobą, która rozwiązuje w pierwszej kolejności problemy wynikłe w procesie egzaminowania.

Sam proces egzaminowania odbywa się w trybie online poprzez Internet. Za funkcjonowanie tego systemu odpowiada administrator systemu egzaminacyjnego funkcjonujący w ramach PB ECDL. Natomiast za merytoryczną stronę egzaminów (w szczególności za sylabusy i treści pytań egzaminacyjnych) odpowiadają koordynatorzy poszczególnych produktów. Z uwagi na to, że pytania są identyczne we wszystkich krajach, w których system certyfikacji ECDL funkcjonuje, ich rola polega głównie na tłumaczeniu pytań egzaminacyjnych, ich regionalizacji do norm krajowych oraz rozwiązywaniu pojawiających problemów w zakresie ich uprawnień.

ZMIANY W PROCEDURZE OCENY EGZAMINU W OBECNIE FUNKCJONUJĄCYM MODELU

Jedną z istotniejszych i brzemiennej w skutki zmianą jest zmiana w sposobie oceny egzaminu przez egzaminatora. W poprzednim modelu egzaminator podczas oceny miał dostęp do plików egzaminacyjnych kandydata, treści pytań/zadań egzaminacyjnych oraz instrukcji oceny egzaminu (arkusza oceny). Wydawałoby się, że jeśli jakiś element można wyeliminować (o ile w ogóle), to jest to arkusz oceny egzaminu. Egzaminator na podstawie pytania, efektu jego wykonania przez kandydata w odpowiednim pliku egzaminacyjnym oraz własnej wiedzy i doświadczenia powinien obiektywnie ocenić wykonanie zadania. W obecnym modelu certyfikacji ECDL brak możliwości wglądu przez egzaminatora w treść pytań egzaminacyjnych, co przedstawia rys. 6.

Rysunek 6. Procedura oceniania egzaminu w starym i nowym modelu ECDL

Źródło: opracowanie własne.

Eliminacja możliwości wglądu przez egzaminatora w treść pytań podczas oceny egzaminu powoduje, że instrukcja oceny staje się jedynym, z założenia bezkrytycznie przyjmowanym, kryterium oceny. W praktyce edukacyjnej w oparciu o logikę boolowską utworzono taki system oceniania, głównie dla testów wyboru, a i to wymaga niezmiernie precyzyjnego zdefiniowania zadania i wielkiej dbałości o terminologię i jednoznaczność pytań (zadań). Próba implementacji tego dla zadań wymagających kreatywności wydaje się wprowadzać błędy oceny już na etapie oceny egzaminu przez egzaminatora, czego szczególnie należy się wystrzeżać. Nietrudno wyobrazić sobie sytuację, gdy jeden egzaminator nie przyznaje punktów za zadanie, gdyż zastosowane przez egzaminowanego rozwiązanie nie widnieje na liście dopuszczalnych w arkuszu oceny, a inny egzaminator np. pamiętając treść zadania ocenia zastosowane rozwiązanie jako poprawne.

Precyzyjna terminologia może nie być (i nie musi być) znana kandydatowi, a więc może on różnie zrozumieć to co ma wykonać, a nie znając pytania, egzaminator nie jest w stanie ocenić, czy kandydat w wystarczającym stopniu posiada sprawdzaną przed dane zadanie wiedzę.

Dodatkowo bez znajomości pytań egzaminacyjnych istnieje trudny do eliminacji wpływ wykonania jednych zadań na inne, o ile nie są one od siebie separowane. Przez separację autor rozumie, że brak wykonania jednego zadania albo nieprawidłowe jego wykonanie, nie może mieć wpływu na ocenę wykonania innych zadań. Jeśli zatem egzaminator ma ocenić efekt wykonania czynności na obiekcie (akapicie/tabeli/wykresie/...), który wg „arkusza oceny” znajduje się na konkretnej stronie, to w wyniku wykonaniu innych czynności lub niepoprawnie wykonanych innych zadań obiekt może znajdować się w innym miejscu. W aplikacji do edycji tekstu może to być np.: wstawienie/usunięcie znaku podziału strony, sekcji, zmiana formatu strony, sformatowanie tekstu, akapitu, modyfikacja stylu itd. Kandydat może również poprawnie wykonać zadanie, ale na innym obiekcie. Zatem, nie znając treści zadania możemy nie być w stanie zidentyfikować obiektu, którego ono dotyczyło, a więc ocenić poprawność jego wykonania. Proste porównanie pliku przed i po wykonaniu danego zadania oraz wgląd w treść pytania/zadania, które miał wykonać egzaminowany, eliminuje problem.

W gruncie rzeczy w zadaniach, które mogą być różnie zrozumiane liczba rozwiązań jest trudno przewidywalna, a ocena danego rozwiązania możliwa jest jedynie wtedy, gdy egzaminator ma dostęp do treści pytania (zadania), dostęp do samego rozwiązania zadania wykonanego przez egzaminowanego oraz posiada odpowiednio szeroką wiedzę. Przykładowo różnie można rozumieć terminy „góra strony”, „akapit”, „nagłówek” itp. Nawet, gdy egzaminowany zrozumiał precyzyjnie na czym polegało zadanie, to z samej istoty kreatywności człowieka istnieje skończona, ale trudno definiowalna liczba rozwiązań i wymienianie w „arkuszu oceny” (instrukcji oceny zadania) jednej czy kilku możliwych, punktowanych rozwiązań nie wyczerpuje tej listy.

Zatem obiektywną ocenę egzaminu utrudnia:

- brak separacji pytań i co się z tym wiąże – niepoprawne wykonanie jednego zadania może mieć wpływ na efekt innego (np. przypisanie innego niż w treści zadania hasła chroniącego plik przed otwarciem),
- kreatywność kandydata w wykonaniu zadań, niedająca się opisać niewielką ilością wariantów (np. zamiast funkcji „=LICZ.JEŻELI(B2:B8;>5)” egzaminowany utworzył formułę tablicową „{=SUMA(JEŻELI(B2:B8>5;1;0))}”
- brak jednoznaczności, co kandydat powinien wykonać w wyniku braku dostępu przez egzaminatora do treści pytań/zadań egzaminacyjnych (ma to szczególne znaczenie, gdy egzaminowany niestandardowo wykonał zadanie, co nie znaczy, że wykonał je niepoprawnie, a tak może wynikać z „arkusza oceny”).

WNIOSKI

Doświadczenie wynikające z przeprowadzonych przez autora egzaminów pozwala stwierdzić, że system działa sprawnie, zarówno ten informatyczny oraz system powiązań egzaminatorów z koordynatorami w przypadku nieprzewidzianych sytuacji. Projakościowo stymuluje wymóg coroczne odnawianych uprawnień egzaminacyjnych egzaminatorów (choć jakość tego egzaminu należałoby również poddać dyskusji) oraz recertyfikacja uprawnień centrów i laboratoriów egzaminacyjnych.

Główne kierunki zmian w systemie certyfikacji ECDL generalnie należy ocenić pozytywnie, zarówno w kontekście efektywności powiązań strukturalnych (osobowych i instytucjonalnych), jak i kontroli jakości poszczególnych ogniw tego systemu. Nie oznacza to jednak, że nie należy zastanowić się nad kolejnymi modyfikacjami istniejących procedur. Dla przykładu, choć laboratorium powinno przejść proces certyfikacji raz do roku, to w istocie musi robić to dwa razy. Raz gdy upływa termin jego certyfikacji, a drugi raz, gdy termin taki upływa dla centrum, z którym jest związane, a zatem należy to uczynić dwukrotnie, choć nic w organizacji i zasobach laboratorium się nie zmieniło. Sensowne wydaje się zatem dokonanie „synchronizacji” tych odrębnych obecnie procedur. Są to jednakże tylko uciążliwości proceduralne niewpływające na jakość certyfikacji umiejętności kandydatów do certyfikatu ECDL – niestety, są i takie, który taki wpływ mają.

Od zmian proceduralnych ważniejszymi ogniwami wpływającymi na jakość systemu certyfikacji jest jakość pytań/zadań egzaminacyjnych oraz egzaminator i jakość jego pracy. Najistotniejszą zmianą rzutującą niekorzystnie na jakość funkcjonowania całego systemu certyfikacji jest zmiana w procedurze oceny egzaminu kandydata. Autor nie ma tu na myśli jakości pracy egzaminatorów czy jakości „arkusza oceny” (zakłada, że są na najwyższym poziomie), ale proceduralne wykluczenie wglądu egzaminatora w treści pytań/zadań egzaminacyjnych. Mimo dołożenia (teoretycznie) szczególnej dbałości o jakość „arkusza ocen”, szanse na atomistycznie precyzyjną i zawsze jednoznaczną instrukcję oceny danego pyta-

nia/zadania – są według autora – niewielkie. Wynika to choćby z założenia co do poziomu trudności danego egzaminu. Przykładowo dla egzaminów z modułów BASE i STANDARD zakłada się podstawową wiedzę kandydatów i „arkusze ocen” nie przewidują rozwiązań za pomocą narzędzi/funkcji/procedur bardziej zaawansowanych. Np. dla modułu „B4 – arkusze kalkulacyjne” sprawdzana jest między innymi umiejętność budowania formuł korzystających z prostych funkcji, ale poprawne rozwiązanie uzyskać można np. poprzez kombinację kilku innych funkcji lub też poprzez inny ich rodzaj jak choćby formuły tablicowe.

Zastanawiają motywy, które skłoniły fundację ECDL do rekomendowania wdrażania takiego systemu oceniania, gdzie egzaminator nie ma wglądu w treść pytań/zadań egzaminacyjnych. Według autora mogą być dwa takie powody:

- 1) potrzeba standaryzacji oceny egzaminu,
- 2) utrudnienie możliwości wycieku pytań egzaminacyjnych poza system egzaminacyjny.

Obydwa kierunki zmian same w sobie są sensowne i stanowią krok w dobrą stronę, jednak ich implementacja wydaje się nie całkiem trafna.

Standaryzację oceny danego zadania można uzyskać poprzez jednoznaczne, precyzyjne formułowanie jego treści, gdzie sprawdzana jest jedna konkretna umiejętność, a nie w kombinacji z innymi. Zadania powinny być również separowane, aby wzajemnie na siebie nie wpływały (nie powinny również na nie wpływać inne wykonane czynności o których nie było mowy w żadnym z zadań, a które mogą zostać przez kandydata wykonane). Jest to bardzo trudne, jeśli w ogóle nie niemożliwe, więc egzaminator powinien mieć precyzyjną wiedzę na temat tego czego dotyczyło zadanie, a nie zgadywać wylapując kontekst poprzez analizę „arkusza oceny”. Sama instrukcja oceny powinna natomiast operować na pewnym uogólnieniu (ewentualnie podawać warianty poprawnego/niepoprawnego rozwiązania) pozostawiając egzaminatorowi ocenę niestandardowego podejścia do problemu.

Obawa o przedostanie się pytań egzaminacyjnych poza system egzaminacyjny to w istocie obawa o nieuczciwość egzaminatora, bo to jego pozbawiono dostępu do ich treści. Jednocześnie ma on dostęp do „arkusza oceny”, a więc tenże „nieuczciwy egzaminator” może udostępnić prawidłowe odpowiedzi! Dodatkowo egzaminator podczas trwania egzaminu ma dostęp do pytań, co jest zrozumiałe, gdyż ma on obowiązek wyjaśnić kandydatowi wątpliwości związane z ich sformułowaniem.

W tym kontekście cała procedura wydaje się niespójna i mało logiczna. Istnieje zasada, że wszystkie wątpliwości należy rozpatrywać na korzyść kandydata, ale jak rozpatrzyć wątpliwość, czy egzaminowany poprawnie wykonał zadanie, jeśli np. nie można zidentyfikować rodzaju obiektu na którym zostało ono wykonane lub określić jego położenia. Jeśli nie wiadomo jak zdefiniowano problem to nie będzie można również ocenić, czy dany wariant wykonania zadania mieści się w granicach rozwiązań dopuszczalnych.

W myśl tej zasady, wątpliwość egzaminatora, czy kandydat poprawnie zrozumiał i wykonał zadanie, należałoby potraktować jako wątpliwość pozytywnie rozpatrywaną na rzecz egzaminowanego. Takie podejście powoduje wówczas, że ocena staje się wręcz przypadkowa i to samo rozwiązanie może skutkować różną oceną zależnie od egzaminatora. Oczywiście nie może to mieć miejsca, należy więc zastanowić się, w jaki sposób naprawić obecnie funkcjonujący system oceny egzaminów, a tu – jak się wydaje – są dwie drogi (a raczej obie jednocześnie):

1. Podnieść jakość pytań/zadań egzaminacyjnych poprzez:
  - a) dokonanie ich przeglądu (poddanie dyskusji w szerszym gronie) i sformułowanie ich maksymalnie precyzyjnie, ale bez epatowania terminologią,
  - b) dokonanie separacji pytań (na ile jest to możliwe) – co może spowodować wzrost liczby plików egzaminacyjnych,
2. Modyfikacja procedury oceny egzaminu poprzez:
  - a) poprawę jakości „arkusza oceny” egzaminu (instrukcji oceny) stosując zamkniętą kafeterię rozwiązań jedynie w wyjątkowych, uzasadnionych przypadkach, a w pozostałych tylko sugerowaną,
  - b) udostępnienie pytań egzaminacyjnych egzaminatorom w celu umożliwienia oceny rozwiązań niestandardowych i takich, które można zrozumieć niejednoznacznie (co zawsze będzie mieć miejsce w przypadku, gdy obie strony nie posługują się bardzo precyzyjną terminologią).

Autor jest świadomy, że realizacja obu postulatów jest niezmiernie trudna. Certyfikacja ECDL funkcjonuje obecnie w 150 krajach i wyżej sformułowanego postulatu 1. nie da się wdrożyć na poziomie krajowym, gdyż z założenia w dowolnym kraju zadania egzaminacyjne są identyczne, różniące się tylko wersją językową. Możliwe jest jednak wdrożenie postulatu 2. Postulat 2a) wymaga pewnego wysiłku ze strony koordynatorów poszczególnych produktów i współpracy doświadczonych egzaminatorów przeprowadzających egzaminy chcących wziąć udział w projekcie poprawy jakości obecnie funkcjonującego systemu. Postulat 2b) jest łatwiejszy do implementacji i wymaga podjęcia decyzji na poziomie organizatora krajowego i przywrócenia egzaminatorom wglądu w pytania egzaminacyjne w systemie egzaminacyjnym ECDL².

NETOGRAFIA

eecd.pl/ce/index.php?tips=no (dostęp: 14.06.2014).

<https://www.eecd.pl/node/4183> (dostęp: 14.06.2014).

<https://eecd.pl/system/logowanie.php> (dostęp: 14.06.2014).

www.eecd.pl/category/eecd/program-dla-ciebie (dostęp: 14.06.2014).

www.eecd.pl/content/fundacja-eecd (dostęp: 14.06.2014).

---

² System egzaminacyjny dostępny jest pod adresem: <https://eecd.pl>.

www.ecdl.pl/content/zasady-certyfikacji-ce-i-lab-ecdl (dostęp: 14.06.2014).

www.pti.org.pl/O-nas/Prace-Zarzadu/Komisje-ZG/Komisja-ds.-Jakosci-ECDL (dostęp: 14.06.2014).

Streszczenie

Autor podejmuje próbę oceny zmian w systemie certyfikacji umiejętności ECDL z punktu widzenia zmian projakościowych. Opisuje główne zmiany w strukturze organizacyjnej, koncentrując się na procedurach egzaminacyjnych. Perspektywę tworzą jego wieloletnie doświadczenia jako trenera, wykładowcy akademickiego i egzaminatora od czasów, gdy nie istniał internetowy system egzaminacyjny ECDL, a cała organizacja egzaminu należała do egzaminatora.

Autor negatywnie ocenia wprowadzoną zasadę, że egzaminator podczas oceny egzaminu nie ma dostępu do zadań (pytań), które miał wykonać egzaminowany, a oceny dokonuje jedynie na podstawie instrukcji oceny pytań (zwanego „arkuszem oceny”) i pliku (lub plików) z efektami wykonania przez egzaminowanego zadań. Trudno stworzyć taką jednoznaczną instrukcję w postaci zamkniętej kilkuelementowej kafeterii standaryzującą ocenę wykonania zadań wymagających kreatywności. Odcięcie ocenającego od treści zadań przekazanych do wykonania egzaminowanemu może powodować błędy oceny, co nie może mieć miejsca.

Słowa kluczowe: ECDL, ewolucja systemu ECDL, podnoszenie jakości, procedura oceny egzaminu, dostęp do pytań egzaminacyjnych

Evolution of the ECDL Certification System – Changes in the Procedure for the Final Exam and Quality Certification System

Summary

The author attempts to evaluate changes in the skills ECDL certification system from the viewpoint of pro-quality changes. He describes the main changes in the organizational structure, focusing on examination procedures. His perspective is formed through his many years of experience as a trainer, academic lecturer and examiner, from the period when there was no on-line ECDL examination system and the whole planning and execution of the exam was carried out by the examiner.

The author is critical of the newly introduced principle whereby during the final exam, the examiner has no access to questions / tasks (performed by the individual examined – Grading is carried out only on the basis of instructions on the evaluation of questions (hereinafter "assessment sheet") and file (or files) resulting from the implementation of the examinee tasks. It is difficult to objectively assess examinees work on the basis of a closed standardized cafeteria for the assessment of tasks requiring creativity. Restricting examiners' access to the content of the tasks given to candidates to perform may cause errors in assessment, something which should never happen.

Keywords: ECDL, ECDL system evolution, improving examination quality, exam evaluation procedure, access to exam questions

JEL: I21, M53, O15